

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	1Sžo/8/2014
Identifikačné číslo spisu:	7013200114
Dátum vydania rozhodnutia:	12.05.2015
Meno a priezvisko:	JUDr., Ing. Miroslav Gavalec
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2015:7013200114.1

ROZSUDOK

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd odvolací v senáte zloženom z predsedu senátu Ing. JUDr. Miroslava Gavalca PhD. a členov senátu JUDr. Jany Henčekovej, PhD. a JUDr. Zuzany Ďurišovej, v právnej veci žalobkyne: D. U., nar.: XX.XX.XXXX, občan G., bytom ČZ., zast.: JUDr. Milanom Slobodníkom, advokátom so sídlom advokátskej kancelárie Štúrova č. 20, 040 01 Košice, proti žalovanému: Ústredie práce, sociálnych vecí a rodiny, odbor pomoci v hmotnej núdzi, so sídlom ul. Špitálska č. 8, 812 67 Bratislava, o preskúmanie zákonnosti rozhodnutia správneho orgánu, na odvolanie žalovaného proti rozsudku Krajského súdu v Košiciach zo dňa 13. novembra 2013 č. k. 7S/9/2013-30, takto

rozhodol:

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok Krajského súdu v Košiciach zo dňa 13. novembra 2013 č. k. 7S/9/2013-30 **p o t v r d z u j e**.

Žalovaný je povinný do 30 dní od doručenia rozsudku zaplatiť žalobkyni na účet jej právneho zástupcu náhradu trov odvolacieho konania z titulu právneho zastúpenia vo výške 170,45 €.

Odôvodnenie

I.

Konanie na správnom orgáne

A)

1. Rozhodnutím č. AA/2012/18715-OPHN z 03.12.2012 (č. l. 6) žalovaný ako odvolací orgán postupom podľa § 58 a § 59 ods. 1 a 2 zákona č. 71/1967 Zb. o správnom konaní (správny poriadok) v znení neskorších predpisov (ďalej len „Správny poriadok“) a § 22 písm. b) zákona č. 599/2003 Z. z. o pomoci v hmotnej núdzi a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „zák. č. 599/2003 Z. z.“) zmenil výrok rozhodnutia Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny Košice č. KE/2012/22756/4 z 02.10.2012 (ďalej na účely rozsudku len „prvostupňové rozhodnutie“, resp. „prvostupňový orgán“) tak, že znie: „Podľa § 29 ods. 5, § 26 ods. 2 zákona č. 599/2003 Z. z. o pomoci v hmotnej núdzi a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov a zákona č. 601/2003 Z. z. o životnom minime a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov sa občanovi D. U., nar. XX.XX.XXXX, bytom T. zastavujú príspevky v trvaní šesť mesiacov od 01.09.2012 a odníma a

zastavuje sa výplata dávky a príspevkov v sume 89,88 Eur mesačne od 01.09.2012.“

2. Z výrokovej časti prvostupňového rozhodnutia (č. I. 9) vyplýva, že žalobkyni bola zastavená výplata príspevkov v trvaní 6 mesiacov od 01.09.2012 a iba odňatá dávka v hmotnej núdzi v sume 89,88 Eur mesačne od 01.09.2012.

Podľa § 22 písm. b) zák. č. 599/2003 Z. z. v znení relevantnom pre prejednávanú vec Ústredie práce, sociálnych vecí a rodiny vykonáva v druhom stupni štátnu správu vo veciach, v ktorých v správnom konaní v prvom stupni koná a rozhoduje úrad.

Podľa § 29 ods. 5 zák. č. 599/2003 Z. z. v citovanom znení platí, že ak si občan v hmotnej núdzi nespĺnil svoje povinnosti ustanovené týmto zákonom, úrad rozhodne o zastavení príspevkov v trvaní šesť mesiacov.

Podľa § 26 ods. 2 zák. č. 599/2003 Z. z. v citovanom znení úrad dávku a príspevky odníma a ich výplatu zastaví alebo ich zvýši, alebo zníži a vyplatí ich vo vyššej sume alebo v nižšej sume, ak sa zmenia skutočnosti rozhodujúce na vznik nároku.

Podľa § 2 zák. č. 599/2003 Z. z. v citovanom znení hmotná núdza je stav, keď príjem občana a fyzických osôb, ktoré sa s občanom spoločne posudzujú, nedosahuje životné minimum a občan a fyzické osoby, ktoré sa s občanom spoločne posudzujú, si príjem nemôžu zabezpečiť alebo zvýšiť vlastným pričínením.

3. Svoje rozhodnutie žalovaný odôvodnil tým, že žalobkyni bola od 01.01.2010 poskytovaná dávka v hmotnej núdzi a príspevky k dávke. Spoločne posudzovanou osobou bol syn T.. V priebehu tohto poskytovania dávok prvostupňový orgán zistil, že syn T. mal uzavretú dohodu o vykonaní práce v Agentúre: brigádnicí.sk spol. s r.o, pričom v mesiaci jún 2012 mal príjem 19,55 € a v júli 2012 sumu 4,25 €.

Nakoľko túto skutočnosť žalobkyňa neoznámila, bola podľa prvostupňového orgánu splnená zákonná podmienka podľa ust. § 29 ods. 3 v nadväznosti na ust. § 29 ods. 5 zák. č. 599/2003 Z. z.

4. Následne žalovaný uviedol spôsob výpočtu odňatej dávky v hmotnej núdzi v sume 89,88 €.

Ďalej žalovaný neuznal odvoláciu námietku žalobkyne, že nemala informácie o tom, že jej syn má uzavretú dohodu, ako aj že má príjem.

II.

Konanie na prvostupňovom správnom súde

A)

5. Proti uvedenému rozhodnutiu podala žalobkyňa prostredníctvom právneho zástupcu žalobu z 31.01.2013 na Krajský súd v Košiciach.

6. Základnými žalobnými dôvodmi, na ktorých sa žaloba zakladala, boli tieto:

- žalovaný v napadnutom rozhodnutí neuviedol svoju správnu úvahu, ani nevykonával dokazovanie v tom smere, či žalobkyňa mohla reálne viesť o pracovnej aktivite svojho syna a následne potom splniť oznamovaciu povinnosť,

- povinnosť vrátiť dávku a príspevky nie je možné uložiť vždy, ale len pri splnení podmienok uvedených v ust. § 29 ods. 4 písm. a) zák. č. 599/2003 Z. z., poukazujúc na judikatúru Najvyššieho súdu Slovenskej republiky,

- podľa ust. § 4 písm. j) zák. č. 599/2003 Z. z. za príjem sa pri posudzovaní hmotnej núdze, zabezpečení základných životných podmienok a pomoci v hmotnej núdzi na účely tohto zákona nepovažuje príjem z príležitostných činností, náhodné a jednorazové príjmy a príjmy získané na základe dohody o vykonaní práce do výšky dvojnásobku životného minima za 12 mesiacov, príjem syna žalobkyne nemal charakter príjmu zo závislej činnosti a pod.

B)

7. Krajský súd v Košiciach ako prvostupňový súd preskúmal napadnuté rozhodnutie žalovaného v

intenciách ust. § 247 a nasl. O.s.p., a po preskúmaní obsahu administratívneho spisu dospel k záveru, že rozhodnutie žalovaného nebolo v súlade s platnou právnou úpravou. Na uvedenom základe krajský súd zrušil napadnuté rozhodnutie spolu s prvostupňovým rozhodnutím v zmysle ustanovenia § 250j ods. 2 písm. a) O.s.p. a vec vrátil žalovanému na ďalšie konanie.

Žalovanú zaviazal na úhradu trov konania úspešnej žalobkyňi.

8. Krajský súd napadnuté rozhodnutie označil za arbitrárne, vysoko formálne, keďže žalovaný iba citoval ust. § 29 ods. 3 zákona o pomoci v hmotnej núdzi, bez ďalšieho skúmania, či žalobkyňa mala informáciu o tom, že jej syn mal uzavretú dohodu o vykonaní práce s vyššie uvedenou agentúrou.

Navyše zárobok syna žalobkyne v mesiaci jún a júl 2012 nebol podľa krajského súdu rozhodujúci na určenie výšky dávky a príspevkov. Takýmto zárobkom, ako bol zistený, nedošlo k zmene rodinných a majetkových pomerov.

9. V súvislosti s uvedeným krajský súd upozornil, že zárobok syna žalobkyne na účely posudzovania hmotnej núdze sa s odkazom na ustanovenie § 5 ods. 4 písm. i) zák. č. 599/2003 Z. z. nepovažuje za príjem, keďže išlo o príjem získaný na základe dohody o vykonaní práce v minimálnej sume, neovplyvňujúci zotrúvajúci stav hmotnej núdze.

Na dôvažok správneho orgánu tiež bolo známe, že syn žalobkyne je študentom Technickej univerzity v Košiciach, Letecká fakulta (pre akademický rok 2012/2013), na ktorého sa vzťahuje aj ustanovenie § 5 ods. 4 písm. k) citovaného zákona.

Podľa § 5 ods. 4 písm. i) a k) zák. č. 599/2003 Z. z. v citovanom znení za príjem sa pri posudzovaní hmotnej núdze, zabezpečení základných životných podmienok a pomoci v hmotnej núdzi na účely tohto zákona nepovažuje

i) nevyhnutná okamžitá pomoc poskytnutá obcou podľa osobitného predpisu,

j) príjem z príležitostných činností, náhodné a jednorazové príjmy a príjmy získané na základe dohody o vykonaní práce do výšky dvojnásobku životného minima získané za 12 mesiacov,

k) príjem žiaka strednej školy a príjem študenta vysokej školy, ktorý študuje dennou formou štúdia, získaný za 12 mesiacov, ak tento príjem neprevyšuje 1,2-násobku sumy životného minima pre plnoletú fyzickú osobu ustanoveného osobitným predpisom.

10. Navyše podľa krajského súdu z napadnutého rozhodnutia nie je zrejmé, či si žalobkyňa nesplnila povinnosť ohlásiť príjmy syna alebo skutočnosť, že syn uzavrel dohodu o vykonaní práce, o uzavretí ktorej, ako bolo vyššie zdôraznené krajským súdom, samozrejme nemala vedomosť, potom sa ako nelogická javí požiadavka na ohlásenie tejto skutočnosti.

11. Uvedené závery viedli krajský súd k zrušeniu rozhodnutí správnych orgánov.

III.

Odvolanie žalovaného/stanoviska

A)

12. Včas podané odvolanie zo dňa 09.12.2013 (č. l. 34) proti rozsudku prvostupňového súdu žalovaný založil na odvolacích dôvodoch uvedených v ustanoveniach § 205 ods. 2 písm. b) a f) O.s.p.

13. Predovšetkým žalovaný poukázal na predtlač, ktoré sa nachádza vo formulári žiadosti, ktorým mala byť žalobkyňa poučená o svojich povinnostiach vyplývajúcich jej z ustanovenia § 29 zák. č. 599/2003 Z. z.

14. Ďalej žalovaný uviedol, že k rozhodnutiu o zastavení pristúpil po oboznámení sa s údajmi z databázy Sociálnej poisťovne, Nakoľko skutočnosť, že syn žalobkyne T. mal od 10.05.2012 do 02.10.2012 uzavretú dohodu o vykonaní práce, žalobkyňa prvostupňovému orgánu neoznámila v lehote do 8 dní, tým si podľa žalovaného nesplnila povinnosť v zmysle vyššie citovaného ustanovenia § 29.

Túto povinnosť za žalobkyňu si splnil jej syn T., ktorý tieto podklady prvostupňovému orgánu až po uplynutí 2 mesačnej lehoty predložil.

15. Hoci príjem syna T. za uvedené obdobie neprekročil hranicu 1,2 násobku životného minima, tak podľa žalovaného jeho neoznámením bolo prvostupňovému orgánu znemožnené sledovať, kedy kumulatívny príjem stanovenú hranicu prekročí.

Podľa mienky žalovaného oprávnenie určiť, kedy príjem prekročí uvedenú hranicu a je považovaný za príjem, patrí úradu a nie poberateľovi dávky. Preto žalovaný v odvolaní konštatoval, že z uvedeného dôvodu argumentáciu žalobkyne, že spoločne posudzovaná osoba, t. j. syn T. vykonával prácu na dohodu a neoznámil príjem, nebolo možné v správnom konaní zohľadniť.

16. Čo sa týka argumentácie krajského súdu o tom, že zastavenie príspevkov napĺňa charakter sankcie, a ako také musí splniť formálne náležitosti vo svojom výroku, žalovaný uviedol, že napadnuté rozhodnutie nie je rozhodnutím o správnom delikte ale o sankcii, ktorá vychádza z ustanovení § 29 ods. 1 a 3 zák. č. 599/2003 Z. z. a ktoré porušenie povinnosti nie je v texte zák. č. 599/2003 Z. z. označené ako priestupok.

Z uvedeného dôvodu žalovaný v odvolaní zastáva názor, že vo výroku rozhodnutia nemusí byť špecifikovaný delikt s uvedením miesta, času a spôsobu jeho spáchania tak, ako sa to požaduje v priestupkovom konaní.

17. Vzhľadom na uvedené názory žalovaný označil napadnutý rozsudok krajského súdu za nesprávny, tiež že nevychádza z príslušných ustanovení zák. č. 599/2003 Z.z. a je s nimi naopak v rozpore.

Preto žalovaný navrhol, aby Najvyšší súd Slovenskej republiky zmenil napadnutý rozsudok krajského súdu tak, že rozhodne o zamietnutí žaloby a aby rozhodol o trovách konania.

B)

18. Z vyjadrenia žalobkyne zastúpenej právnym zástupcom zo dňa 09.01.2014 (č. l. 38) vyplýva, že námietky žalovaného neuznáva a že závery vyslovené prvostupňovým súdom sú v súlade so štandardnou rozhodovacou činnosťou súdov.

19. V súvislosti s námietkou žalovaného proti absencii skutkovej vety vo výroku prvostupňového rozhodnutia, žalobkyňa uviedla, že krajský súd v odôvodnení napadnutého rozhodnutia poukazoval na skutočnosť, že z rozhodnutia nie je zrejmé, či si žalobkyňa nesplnila povinnosť ohlásiť príjmy syna alebo skutočnosť, že jej syn uzavrel dohodu o vykonaní práce.

Ďalej s poukazom na judikatúru Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (najmä sp. zn. 7Sžso/33/2011) zdôraznila ustálený judikačný názor, že nepostačuje všeobecné konštatovanie o nesplnení si ohlasovacej povinnosti, ale je potrebné aj špecifikovanie, či si žalobkyňa nesplnila povinnosť ohlásiť príjmy syna alebo skutočnosť, že syn uzavrel dohodu o vykonaní práce.

20. Vzhľadom na vyššie uvedené žalobkyňa navrhla Najvyššiemu súdu Slovenskej republiky, aby potvrdil rozsudok krajského súdu a žalobkyni priznal náhradu trov odvolacieho konania vo výčíslennej výške 170,45 €.

IV.

Právne názory odvolacieho súdu

21. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „Najvyšší súd“) ako odvolací súd (§ 10 ods. 2 O.s.p.) preskúmal napadnutý rozsudok v rozsahu a z dôvodov uvedených v odvolaní podľa § 212 v spojení s § 246c ods. 1 zákona č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok (ďalej v texte rozsudku tiež „O.s.p.“). Po zistení, že odvolanie bolo podané oprávnenou osobou v zákonnej lehote (§ 204 ods. 1 O.s.p.) a že ide o rozsudok, proti ktorému je podľa ustanovenia § 201 v spoj. s ust. § 250ja ods. 1 O.s.p. odvolanie prípustné, vo veci v zmysle dôvodov uvedených v § 250ja ods. 2 O.s.p. nenariadil pojednávanie a po neverejnej porade senátu jednomyselne (§ 3 ods. 9 zákona č. 757/2004 Z. z. o súdoch) dospel k záveru, že odvolanie nie je dôvodné, pretože odvolaním napadnutý rozsudok krajského súdu je vo výroku vecne správny a vydaný v súlade so zákonom, a preto ho po preskúmaní dôležitosti odvolacích dôvodov postupom uvedeným v § 219 ods. 1 v spojení s § 246c ods. 1 O.s.p. potvrdil na základe nasledujúcich právnych názorov.

22. Na prvom mieste Najvyšší súd zdôrazňuje, že zákonodarcu výkon správneho súdnictva (najmä čl. 46 a čl. 142 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky) založil iba na návrhovej slobode účastníka (žalobkyne), t. j. zodpovednosti za obranu svojich práv (*vigilantibus leges sunt scriptae*) v medziach čl. 13 Dohovoru o ochrane základných práv a ľudských slobôd, vybrať si podľa Občianskeho súdneho poriadku z prostriedkov ochrany ten najvhodnejší proti rozhodnutiu či postupu orgánu verejnej správy. Preto správny súd nie je oprávnený do tejto procesnej slobody, t. j. dispozitívne rozhodnutie účastníka konania z úradnej povinnosti meniť alebo ho počas súdneho prieskumu presviedčať o nevhodnosti takto zvoleného prostriedku nápravy.

23. Rovnako Najvyšší súd zdôrazňuje, že predmetom odvolacieho súdneho konania je prieskum vecnej správnosti výroku rozsudku krajského súdu (§ 219 ods. 1 v spojení s § 205 O.s.p.) o zrušení napadnutého rozhodnutia, preto Najvyšší súd ako súd odvolací primárne v medziach odvolania (viď § 212 ods. 1 v spojení s § 246c ods. 1 O.s.p.) preskúmal rozsudok krajského súdu i súdne konanie, ktoré mu predchádzalo, pričom v rámci odvolacieho konania preskúmal zákonnosť napadnutého rozhodnutia žalovaného, najmä z toho pohľadu, či sa krajský súd vysporiadal so všetkými námietkami žalovaného (§ 250j ods. 2 O.s.p.), a z takto vymedzeného rozsahu či správne posúdil zákonnosť a správnosť napadnutého rozhodnutia žalovaného.

Ďalej zdôrazňuje, že podľa ustálenej súdnej judikatúry (najmä nález Ústavného súdu Slovenskej republiky č. k. II ÚS 127/07-21, alebo rozhodnutia Najvyššieho súdu sp. zn. 6Sžo 84/2007, sp. zn. 6Sžo 98/2008, sp. zn. 1Sžo 33/2008, sp. zn. 2Sžo 5/2009 či sp. zn. 8Sžo 547/2009) nie je úlohou súdu pri výkone správneho súdnictva nahradzovať činnosť správnych orgánov, ale len preskúmať zákonnosť ich postupov a rozhodnutí, teda to, či oprávnené a príslušné správne orgány pri riešení konkrétnych otázok vymedzených žalobou rešpektovali príslušné hmotnoprávne a procesnoprávne predpisy. Preto odvolaciu súdu neprislúcha ani takto vymedzený rámec prieskumu rozšíriť aj na iné rozhodnutia, hoci s prv menovaným sú tesne zviazané nielen dôsledkami ale aj účastníkmi.

24. V takto vymedzenom rámci prieskumu a po preverení riadnosti podmienok vykonávania súdneho prieskumu rozhodnutí správneho orgánu (tzn. najmä splnenia podmienok konania a okruhu účastníkov) sa Najvyšší súd celkom stotožňuje so skutkovými závermi krajského súdu v tom rozsahu, ako si ich osvojil zo zistení uvedených žalovaným správnym orgánom, ktoré sú obsiahnuté v administratívnom spise. Na druhej strane podstatou súdneho odvolania proti rozsudku krajského súdu ako aj žaloby, ktorou sa žalobkyňa domáha preskúmania rozhodnutia žalovaného, je právna otázka, či žalobkyňa za zisteného skutkového stavu vznikla oznamovacia povinnosť vo vzťahu k príjmu jej syna.

Práve tento právny rámec aj vymedzuje potrebné medze skutkového zistenia.

25. S prihliadnutím na judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva [najmä rozsudok Ruiz Torija v. Španielsko, resp. neskôr Garcia Ruiz v. Španielsko (vo veci č. 30544/96 z 20.01.1999)] vyplýva jasný právny názor, že správny súd nemusí dať detailné odpovede na všetky otázky nastolené účastníkom konania, ale iba na tie, ktoré majú pre vec podstatný význam, prípadne dostatočne objasňujú skutkový a právny základ rozhodnutia bez toho, aby zachádzali do všetkých detailov sporu uvádzaných účastníkmi konania. Preto odôvodnenie rozhodnutia všeobecného súdu (prvostupňového), ale aj odvolacieho (ktoré stručne a jasne objasní skutkový a právny základ rozhodnutia), by malo postačovať na záver o tom, že z tohto aspektu je plne realizované základné právo účastníka na spravodlivý proces.

26. Vzhľadom na vyššie vyslovené názory a v súvislosti s hore položenou otázkou Najvyšší súd po vyhodnotení závažnosti odvolacích dôvodov vo vzťahu k napadnutému rozsudku krajského súdu a vo vzťahu k obsahu súdneho a pripojeného administratívneho spisu s prihliadnutím na ust. § 219 ods. 2 v spoj. s § 246c ods. 1 O.s.p. konštatuje, že nezistil dôvod na to, aby sa odchýlil od logických argumentov a relevantných právnych záverov spolu so správnou citáciou dotknutých právnych noriem obsiahnutých v odôvodnení napadnutého rozsudku krajského súdu, ktoré vytvárajú dostatočné právne východiská pre vyslovenie výroku napadnutého rozsudku. Preto sa s ním stotožňuje v prevažujúcom rozsahu a aby nadbytočne neopakoval pre účastníkov známe fakty prejednáwanej veci spolu s právnymi závermi krajského súdu, Najvyšší súd sa v svojom odôvodnení následne obmedzí iba na rekapituláciu

niektorých vybraných bodov odôvodnenia napadnutého rozsudku a doplnenia svojich odlišných, resp. doplnujúcich zistení a záverov zistených v odvolacom konaní (§ 219 ods. 2 v spoj. s § 246c ods. 1 O.s.p. umožňuje odvolaciemu súdu doplniť odôvodnenie prvostupňového súdu o ďalšie dôvody), najmä vo vzťahu k hore vymedzenej právnej otázke.

27. S argumentáciou žalovaného, že žalobkyni bolo prostredníctvom predtlačeného textu vo formulári žiadosti dané dostatočné poučenie, ako sa má správať v prípade, pokiaľ sa dozvie o skutočnostiach rozhodujúcich na trvanie nároku na dávku a príspevky a na ich výplatu.

Práve výklad významu slova „rozhodujúcich“ sa v tomto konaní stal sporovým momentom medzi žalobkyňou a žalovaným. Bez ohľadu na tú skutočnosť, či žalobkyňa mala alebo nemala vedomosť o príjmových aktivitách svojho syna T. počas mesiacov jún a júl 2012, je nutné určiť, či uvedené príjmy a ich výšku je možné považovať za rozhodujúce skutočnosti na trvanie nároku na dávku a na jej vyplácanie.

Podľa § 29 ods. 5 zák. č. 599/2003 Z. z. v citovanom znení občan v hmotnej núdzi, ktorému sa vypláca dávka a príspevky, je povinný ohlásiť úradu písomne do ôsmich dní zmeny vo všetkých skutočnostiach rozhodujúcich na trvanie nároku na dávku a príspevky a na ich výplatu.

28. Z obsahu odvolania žalovaného vyplýva, že oprávnenie určiť, kedy príjem prekročí hranicu uvedenú v zákone, a preto bude považovaný za rozhodujúci príjem na posudzovanie trvania nároku, patrí do pôsobnosti správneho orgánu a nie poberateľovi dávky. S týmto argumentom sa Najvyšší súd nemohol stotožniť, nakoľko jednotlivec je najmä cez znalosť práva (viď § 2 zákona č. 1/1993 Z. z. o Zbierke zákonov Slovenskej republiky) a znalosť právnych medzí svojho správania (viď čl. 2 ods. 2 ústavy Slovenskej republiky) zaťažený právnou zodpovednosťou za následky svojho konania, čo logicky predpokladá ich aktívne vyhodnocovanie jednotlivcom.

V uvedenej súvislosti krajský súd správne poukázal (viď bod č. 9) na pochybenie správnych orgánov, keď nezobrali na vedomie zákonné výnimky z posudzovaných príjmov zakotvené v § 5 ods. 4 zák. č. 599/2003 Z. z., medzi ktoré zákonodarca priradil aj príjmy svojou podstatou označené za nepravdivé príjmy, ktoré je možné získať napríklad prostredníctvom vykonávaním činností podľa dohody o vykonaní práce (čo v danom prípade nastalo), ako aj príjmy študenta vysokej školy do výšky 1,2 násobku sumy životného minima (za jún 2012 príjem 19,55 € a júl 2012 príjem 4,25 €).

29. Žalovaný za tejto situácie nevytkol prvostupňovému orgánu nedostatky v odôvodnení, kedy sa vôbec k tomuto právnomu posúdeniu veci nevyjadril, ale naopak v odvolaní konštatoval, že z uvedeného dôvodu argumentáciu žalobkyne, že spoločne posudzovaná osoba, t. j. syn T. vykonával prácu na dohodu a neoznámil príjem, nebolo možné v správnom konaní zohľadniť.

30. Nesprávne právne posúdenie veci ako zrušujúci dôvod uvedený zákonodarcom v § 250j ods. 2 písm. a) O.s.p. sa v zmysle doterajšej súdnej praxe (napríklad rozsudok Najvyššieho súdu sp. zn. 1Sžo 52/2013 z 12. augusta 2014) vymedzuje ako omyl v procese subsumácie (podriadenia) riadne zisteného skutkového stavu existujúcemu (t. j. účinnému) pozitívnemu právu vrátane právu komunitárnemu a medzinárodných organizácií.

Uvedený omyl sa môže vyskytovať v štyroch rovinách, a to, že na predkladanú právnu situáciu v konaní správny orgán aplikoval

1. iný právny predpis, ako sa očakávalo, že mal aplikovať, vrátane v tom čase neúčinného,
2. správny právny predpis, ale iné ustanovenie, ako mal,
3. správny právny predpis, správne jeho ustanovenie ale jeho výklad je nesprávny (vrátane porušenia zásady ústavnej alebo ľudsko-právnej konformity) alebo
4. správny právny predpis, správne jeho ustanovenie, ktoré však bolo neskôr vyhlásené za neústavné.

31. Pre Najvyšší súd je nepochybné, že krajský súd poukazuje vo svojom odôvodnení na druhú skupinu, t. j. opomenutie výkladu ustanovenia § 5 ods. 4 zák. č. 599/2003 Z. z.

Ako už Najvyšší súd vyššie uviedol, bez vyhodnotenia vplyvu citovaného ustanovenia na prejednávajú vec, je rozhodnutie nezákonné a neumožňuje prijať záver o porušení povinnosti žalobkyňou.

32. Preto krajský súd správne napadnuté rozhodnutie zrušil v zmysle uvedeného ustanovenia a Najvyšší súd sa s jeho závermi plne stotožnil.

V.

33. Na základe zisteného skutkového stavu, uvedených právnych skutočností, po vyhodnotení námietok žalobkyne a stanoviska žalovaného ako aj s prihliadnutím na závery obsiahnuté v svojich predchádzajúcich rozhodnutiach, najmä už v citovaných rozhodnutiach sp. zn. 1Sžso 52/2013, pri ktorom Najvyšší súd nezistil žiaden relevantný dôvod, aby sa pri rešpektovaní princípu právnej istoty od neho odchýlil (napríklad zásadná zmena právneho prostredia, zistenie odlišného skutkového stavu alebo prijatie protichodného zjednocovacieho stanoviska), s oznámením termínu vyhlásenia rozsudku postupom podľa § 156 ods. 1 a 3 O.s.p. rozhodol tak, ako je uvedené vo výroku rozsudku.

Bude preto úlohou žalovaného v ďalšom konaní sa zaoberať vplyvom tohto ustanovenia na príjmy žalobkyne vo svetle záverov krajského súdu ako aj Najvyššieho súdu.

34. O trovách odvolacieho súdneho konania rozhodol Najvyšší súd podľa § 224 ods. 1 v spojitosti s § 250k ods. 1 a § 246c ods. 1 O.s.p., podľa ktorého iba úspešná žalobkyňa má právo na náhradu trov tohto konania, čo v tomto súdnom prieskume nastalo. Podmienkou pre priznanie náhrady trov právneho zastúpenia je ich doloženie do spisu počas konania alebo dovyčíslenie v 3 - dňovej lehote po vyhlásení rozsudku. V prípade iných trov konania úspešnej žalobkyne jej súd prizná náhradu trov konania vyplývajúcich zo spisu ku dňu vyhlásenia rozhodnutia s výnimkou trov právneho zastúpenia.

Podľa § 151 ods. 1 O.s.p. o povinnosti nahradiť trovy konania rozhoduje súd na návrh spravidla v rozhodnutí, ktorým sa konanie končí. Účastník, ktorému sa prisudzuje náhrada trov konania, je povinný trovy konania vyčísliť najneskôr do troch pracovných dní od vyhlásenia tohto rozhodnutia.

Podľa § 151 ods. 2 O.s.p. platí, že ak účastník v lehote podľa odseku 1 trovy nevyčísli, súd mu prizná náhradu trov konania vyplývajúcich zo spisu ku dňu vyhlásenia rozhodnutia s výnimkou trov právneho zastúpenia; ak takému účastníkovi okrem trov právneho zastúpenia iné trovy zo spisu nevyplývajú, súd mu náhradu trov konania neprizná a v takom prípade súd nie je viazaný rozhodnutím o prisúdení náhrady trov konania tomuto účastníkovi v rozhodnutí, ktorým sa konanie končí.

35. Výška priznaných náhrad trov odvolacieho konania vychádza:

Z náhrady trov právneho zastúpenia, ktoré právny zástupca žalobkyne listom z 09.01.2014 s oporou vo vyhláske Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. vyčísliť a o správnosti ktorých nevznikli pochybnosti:

1. Tropy právneho zastúpenia na odvolacom súde

1.1. podanie vyjadrenia (14) 1 úkon práv. pomoci 134,- €

1.1.1. prislúchajúca náhrada rež. paušálu 8,04 €

2. z náhrady 20 % DPH

tzn. v celkovej sume: 170,45 €

36. Nakoľko úspešná žalobkyňa bola zastúpená advokátom, je nutné podľa § 149 ods. 1 v spoj. s § 246c ods. 1 O.s.p. zaplatiť mu priznanú náhradu trov.

37. Najvyšší súd v prejednávanej veci v súlade s ust. § 250ja ods. 2 O.s.p. rozhodol bez pojednávania, lebo nezistil, že by týmto postupom bol porušený verejný záujem (vo veci prebehlo na prvom stupni súdne pojednávanie, pričom účastníkom bola daná možnosť sa ho zúčastniť), nešlo o vec v zmysle § 250i ods. 2 O.s.p. (úprava sociálno-poistných vzťahov vychádza z verejnoprávnych vzťahov), charakter konania si nepredurčoval požiadavku nutnosti v súlade s ust. § 250i ods. 1 O.s.p. vykonať dokazovanie a z iných dôvodov nevznikla potreba pojednávania nariadiť.

Poučenie:

Proti tomuto rozhodnutiu n i e j e prípustný opravný prostriedok (§ 246c ods. 1 O.s.p.).